

Predsednik kr. šol. sveta je poslal to javno tirjajočo dopisnico zahtevajoč zadoščenja na pristojno mesto, a svojedobno vam poročam o uspehu zažugane rubežni!

Ali niso te šolske razmere na Kranjskem, da se Bogu smili? Kam plovemo?

Društveni vestnik.

Kranjsko.

»Jubilejska samopomoč.« Čestite člane opozarjamo, da je treba vposlati članarino. Nekateri tudi še niso doposlali prispevkov za zadnji slučaj smrti. Prosim, da to čim prej store.

Fr. Ks. Trošt, predsednik.

»Slovenska Šolska Matica« je imela svoje občno zborovanje dne 27. pret. mes. Zaradi tesnega prostora priobčimo poročilo prihodnjic.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico bo imelo svoje glavno zborovanje dne 7. prosinca ob 10. uri predpoldan v šoli Leitensberg-Krčevina. Dnevni red: 1. Zapisnik, 2. dopisi, 3. poročilo načelnika o društvenem delovanju v pretečenem upravnem letu, 4. poročilo blagajnika, 5. poročilo učiteljskega zastopnika v okrajnem šolskem svetu, 6. volitve, 7. predlogi in nasveti. Cenjeni g. tovariši in gđe. tovarišice se opozarjajo, da se bo pri tem zborovanju v smislu sklepa zadnjega zborovanja pobirala naročnina za »Steir. Schul- u. Lehrer-Zeitung« v znesku 3 K 60 v. in udnina za »Lehrerbund« v znesku 40 v, skupaj torej 4 K.

K prav obilni udeležbi vabi najvljudnejše odbor.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo zboruje v četrtek t. j. 7. dne meseca prosinca 1904 ob 10. uri predpoldan v Slov. Bistrici ob nastopnem vzporedu: 1. Zapisnik o zadnjem zborovanju. 2. Dopisi. 3. Predavanje. 4. Poročilo predsednika o delovanju društva v minoem društvenem letu, potem blagajnika o imetju društva. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj ima svoj glavni zbor dne 6. januarja 1904 ob 10. uri dopoldne v novi šoli na Vidmu. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo o društvenem delovanju l. 1903. 4. Poročilo blagajnika in pregled računa za l. 1903. 5. »Dajte nam realnih knjig« (poroča g. Jamšek). 6. Nasveti. Tovariši in tovarišice! Udeležite se zborovanja polnoštevilno!

Odbor.

Vabilo k glavnemu zborovanju »Učit. društva za celjski in laški okraj« dne 6. jan. 1904 ob 11. uri dopoldne v deški okoliški šoli v Celju po nastopnem vzporedu: 1.) Zapisnik. 2.) Petje. 3.) »Kaj in kako naj se poučuje v risanju v lj. šoli?« poroča g. Smorancer 4.) Društvene zadeve in nasveti. 5.) Poročila a) tajnika b) blagajnika. 6.) Volitev odbora za 1904. 7.) Določitev časnikov in knjig za l. 1904. 8.) Iz šolske prakse.

K številni udeležbi vabi vljudno v imenu odbora:

Armin Gradišnik,
tj. predsednik.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj ima svoje letno glavno zborovanje v četrtek dne 7. prosinca 1904 dopoldne ob pol 11. uri v okoliški šoli po sledečem vzporedu: 1.) Zapisnik. 2.) Dopisi. 3.) Poročilo zastopnika učiteljstva v okrajnem šolskem svetu o svojem delovanju. 4.) Predlogi glede naročitve časopisov in knjig za l. 1904. 5.) Letno poročilo a) tajnikovo in b) blagajnikovo. 6.) Volitev novega odbora. 7.) Slučajnosti.

Isto dopoldne ob pol 10. uri zboruje ravno tam čebelarsko društvo za ptujski okraj in bo med drugim g. predsednik Jos. Wesiak predaval, kaj je treba znati vsakemu čebelarju-začetniku. Na polnoštevilno udeležbo vljudno vabi Fr. Sorn, t. č. predsednik.

Od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah nam pišejo: Na tukajšnji ljudski šoli se je vršila 23. t. m. redka svečanost — po naši vednosti prvokrat — otroci so se zbrali popoldne v telovadnici okolo božičnega drevesa. — Rajni gospod Magdič, blagosrčni mož, je zapustil ustanovo v namene, da se naj ubogi otroci vsako leto obdarijo pred Božičem z obleko. Da bi pa tudi drugi otroci imeli svoje veselje, se je odločilo učiteljstvo, nabirati pri tržanih darove. In res, darežljivost tržanov je preseгла naše najboljše nade. Nabralo se je nad 150 K. Razen tega so darovale gospe različne pekarije in slašiče.

K svečanosti so prišli gostje iz trga, pa tudi iz sosednih občin so prišli starši gledat in se veselit z otroki. Stojč pri bogato okrašenem božičnem drevesu, prične g. nadučitelj svečanost z lepim pozdravom na zbrane goste in se zahvali v imenu učencev vsem prijateljem mladine za njih darežljivost in blagosrčnost. Po petju in deklamovanju šolske mladine so bili otroci bogato obdarovani.

Iz Ljutomera nam pišejo: V četrtek, dne 3. grudna, se je vršil občni zbor našega društva. Po dolgem čakanju se nas je sešlo komaj toliko, da je bil zbor sklepčen. Tako slabemu obisku je bila največ kriva slaba pot.

Po otvoritvi zborovanja se vzame na znanje tajnikovo in blagajnikovo poročilo. Zadnji omeni, da se blagajnični nedostatek lahko poravnava, ako store vsi člani svojo dolžnost.

Ker dosedanji predsednik g. Robič izjavi, da ne more na noben način sprejeti zopetne izvolitve, se izvoli predsednikom g. Janko Karba. Namestnikom je bil izvoljen g. J. Robič, blagajničarka gospa Ivančič in tajnikom gospod Fr. Čeh.

Gosp. Schneider predlaga, da se naj pri prihodnjem zborovanju poroča o mladinskih spisih, ki so najbolj priporočljivi v nabavo za šolarske knjižnice.

Društvo sklene, da se obrne do odbora »Slov. Matic«, naj ista preskrbi izdajo zemljevida slovenskih pokrajin. G. Schneider predlaga, naj se dela na to, da bomo imeli učitelji slovenskih šol popolnoma zase uradne konferencije, ne pa več skupno z učitelji nemških šol, da tako ne bo treba več zaradi enega ali dveh nemških učiteljev pri konferenciji nemškutariti.

G. Tomažič vpraša, kdaj se namerava razpravljati o vprašanju iz vprašalne skrinjice zadnjega zborovanja. (Kaj naj storimo napram dejstvu, da se vse delovanje in ves trud učiteljstva plačuje s preziranjem in zaničevanjem?) Sklene se, o tem razgovarjati se pri prihodnjem zborovanju meseca prosinca. Zdej pa še nekoliko o naših ponesrečenih novembarskih zborovanjih!

Pri nekem naših zborovanj se je sklenilo zborovati vsak mesec prvi četrtek brez vsakega nadaljnega pismenega povabila. Pričakovati je bilo torej meseca novembra prav dobro obiskanega zborovanja, posebno pa še z ozirom na prav prijetno vreme ter na to, da se je imelo razpravljati o tako perečem, času primernem vprašanju iz vprašalne skrinjice. Gotovo času primerno je bilo ravno v novembru to vprašanje, ker se vkljub temu, da je učiteljstvo izrazilo ponižno željo, naj se pri volitvah v okrajni zastop, ki so se vršile v oktobru, ozira tudi na naš stan, ni postavil niti kandidatom kak učitelj, čeravno so se izbirali ti iz drugih stanov. Vsak drugi stan ima sedaj svoje zastopnike v okrajnem zastopu. le naš stan so vedoma in nalašč prezirali. Še več — neki tovariš se je drznil sam postaviti se kandidatom v svoji občini, a narodni veljaki so mu dali koj čutiti, da brez njih volje to ne gre kar tako. Nemci svoje učitelje čisto drugače spoštujejo; v manjšini so, a med zastopniki imajo tudi učitelja. Koliko laže bi bilo spraviti Slovincem učitelja v zastop. Ravno novembra je imelo politično društvo (v tega se baje naši prijatelji ne upajo sprejeti kakega učitelja, ker se boje za njega kožo) svoj občni zbor, po tem zboru pa je bil napovedan političen shod, ki sta se ga imela udeležiti državni in deželni poslanec. Gotovo bi bilo umestno, se prej pri učit. zborovanju pogovoriti, kako nam je pri teh shodih postopati, kaj govoriti, posebno ker gre za odpravo III. plačil. razreda. Po vseh okrajih se obračajo društva do svojih poslancev, da isti pospešujejo uresničenje te ideje, a pri nas?

V četrtek 5. novembra so prišli 3 tovariši, ki so sklenili, opozoriti druge na važen trenutek ter sklicati na nedeljo zborovanje. Povsod bi bila udeležba takega zborovanja polnoštevilna, a pri nas se je udeležilo zborovanja v nedeljo celih 6.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je imelo svoje mesečno zborovanje dne 10. t. m. v okoliški šoli ptujski. Udeležba je bila zaradi neugodnega vremena precej slaba; nekaj pa je temu tudi kriva mlačnost nekaterih društvenikov, ki bi menda tudi ne prišli k zborovanju, če bi se vršilo tudi na njihovi šoli. Pri tem zborovanju so društvu na novo pristopili gg. Vobič Ferdinand in Robič Ivan, oba od Sv. Marjete niže Ptuja ter gdč. Matelanc Amalija iz Sel. Dne 5. listopada pa sta pristopila gg. Fleré Franc in Fleré Pavel.

Po običajnem pozdravu in nagovoru g. predsednika se je odobril zapisnik zadnjega zborovanja. — Za tem pa je poročal g. Jak. Kopic o letošnjem glavnem zborovanju »Lehrerbunda« v Lipnici. Tukaj mi sedaj ni treba popisovati, kako se je isto vršilo, ker je bilo že itak vse objavljeno, omenim naj le toliko, kar je tudi g. poročevalec poudarjal, da je bil sprejem hladen in pa da so Slovence neprijetno zbudle v oči »frankfurtarice«. Čudni so res ti Nemci: Slovenec naj bi vedno in povsod jemal ozir nanje, oni na nas pa nikoli. — Predsednik se poročevalcu toplo zahvali za trud, ki ga je imel s poročilom.

G. Podobnik iz Hajdina pa je predaval zanimivo in prepričevalno o premestitvi naših glavnih počitnic na primernejši čas. To bi bilo potrebno iz zdravstvenega in pedagoškega stališča. Kdor je izkušal, ta ve, kako prijetno se je kuhati v vel. srpanu in kimavcu v natlačeni sobi, kjer kaže mnogokrat toplomer nad 20° vročine. In to naj bo zdravo za učitelja in otroke? V tem času so tudi uspehi slabi, ker z zaspanimi otroki se ne da nič doseči. — Pri sedanjih razmerah je zimsko polletje prekratko, poletno pa predolgo. Pozimi imamo navadno dober obisk in otroci niso izmučeni kakor poleti; v tem času se da kaj doseči. Nasprotno pa je poleti navadno slabši obisk in mnogo otrok pride v šolo — spat. Ako bi se počitnice premestile na čas od 1. VIII. do 15. IX., bi se tudi skrajšale one zloglasne olajšave, ki so prava garjeva ovca na našem šolstvu. Tudi začetniki bi se laglje privadili šoli kakor pa sedaj, ko morajo takoj hoditi ob slabem vremenu v šolo. Govornik pozivlja vse navzoče, naj zastavijo vse svoje moči pri krajnih šol. svetih, da se počitnice premestijo na primernejši čas. To se mora prej ali slej zgoditi. — Za svoja prepričevalna izvajanja je žel govornik vsestransko pohvalo.

Književnost in umetnost.

„Popotnik“ ima v zadnji številki lanskega leta to-le vsebino: 1.) Dr. A. Dolar: Organizacija slovenskega srednješolskega učiteljstva. 2.) Matija Heric: V izpodbudo. 3. Fr. Hubad: Kranjski pristaši formalnih stopenj in njih kritik. 4.) Dr. Fran Ilešič: Polovica od štiri, tretjina od šest. 5.) V. Pulko: Spisnemu pouku v prilog. 6.) I. Šega: Pedagoški utrinki. 7.) Književno poročilo. 8.) Razgled. Listek. Pedagoški paberki. Kronika.

A. Aškerc: Zlatorog. Narodna pravljica izpod Triglava. Založil L. Schwentner. Cena 1 K 60 h, po pošti 1 K 70.

A. Aškerc: Dva izleta na Rusko. Črtice iz popotnega dnevnika. Pretisk iz »Ljubljanskega Zvona« 1903. Založil L. Schwentner. Cena 1 K, po pošti 1 K 10 h. — O obeh teh Aškercjevih delih izpregovorimo še obširneje.

„Zvonček“. Izšla je 1. številka V. letnika v prenovljeni zunanjsčini ter z lepo in zanimivo vsebino.

„Slovan“ krasno ilustrovan mesečnik, je nastopil svoje II. leto. Med sotrudniki je tudi več učiteljev. Učiteljstvu je ta list na razpolago za znižano ceno.

Vestnik.

„Slovenec“ zaključuje svoje poročilo o protestnem shodu kranjskega učiteljstva tako-le: »Učitelji, ki so bili na tem shodu, so z napadi na katoliško-narodno stranko svojemu stanu storili slabo uslugo. Obešajo se na propadajočo zastarelo liberalno stranko. To je znamenje politične nerazsodnosti, katera ni nevarna nam, ampak njim. Odgovor ne bo izostal v javnosti. Tembolj bo ljudska stranka zahtevala zdaj zadoščenja za te napade. Učiteljem se bodo plače izboljšale, kadar bo katol.-narodna stranka hotela, in sicer tako, kakor bo za dobro spoznala. Tega dejstva nobeno govoričenje in psovanje ne izpremeni. Učitelj, ki je pameten, bo spoznal v teh razmerah, kaj je dobro zanj in kaj bedastoča. Gospodje in gospodične na shodu tega še niso vedele, kar je pa njihova krivda in njihova škoda. Gospodje učitelji bi pač smeli zahtevati od sklicateljev shoda, da jim povrnejo nepotrebne stroške, ki so jim jih povzročili s tem shodom.« — Vsa tista perfidnost, ki smo je že vajeni pri »Slovincu«, odmeva iz teh besed v bobnečih akordih. Učiteljstvo je iznova žaljeno. Zaničevanje jim bodi plačilo, delo proti klerikalizmu naš odgovor. Za take ljudi bi bil še pasji bič predober!

Učit. društvo za kranjski šolski okraj je zborovalo dne 3. pret. mes. na Primskovem pri Kranju. Druga točka dnevnega reda je bila »Razgovor o izboljšanju učiteljskih plač«. Zborovalci so sklenili pet resolucij, ki jih je objavil »Učit. Tovarš« v št. 35. z dne 10. pret. mes. Seveda je padla marsikaka trpka, a resnična beseda o kranjskih klerikalcih, osobito o njih vodju dr. Šusteršiču in konzumarju Jakliču, ki so nam snedli z obstrukcijo izboljšanje plač. Tega zborovanja se je udeležila tudi tamošnja klerikalna učiteljica in Slomškarica A. P. Že med poročevalčevim govorom se je ujedala, še bolj pa pozneje pri posameznih govornikih. Že takrat je vladalo obče mnenje, da je prišla le vohunit, vendar tega, kar je storila pozneje, ni nihče pričakoval. Ne le, da je nesla še vse gorko dekanu Koblarju na nos, je še povrhu govorila neresnico, trdeč, da se je uganjala politika, dasi dobro ve, da je glasom društvenih pravil § 1. lit. b) namen društvu potezanje za blaginjo učiteljstva. Da bo mera polna, je iztikal drugi dan med poukom veronauka kranjski kaplan Vojteh Hybašek, ki je obenem ondotni katehet, po katedru, ki ga je pustil voditelj g. Luznar odprtega, misleč, da ima opraviti s poštenjakom, ter res našel neki koncept o utemeljevanju sprejetih resolucij. Na podlagi učiteljskega poročila in tega koncepta, ki ga je pri utemeljevanju govornik le deloma uporabil, je skovala lepa, bogaboječa, s krščanskim duhom in ljubeznijo do bližnjega prešinjena družba ovadbo na dež. šol. svet in kakor čujemo, je taisti že storil nekaj korakov. Tako daleč smo torej prišli! Ko se potezamo za izboljšanje plač vsega kranjskega učiteljstva, bodisi liberalec ali klerikalec, nas zagrizena Slomškarica, dasiravno bi tudi ona uživala sad našega truda, nesramno denunciral! Prav je rekel pri tem zborovanju navzoči »Zavezin« predsednik g. Jelenc: »Tistega učitelja in tisto učiteljico, ki se od zdaj naprej še zavzema za ljudi, ki so nam krvavo zasluženi boljši košček kruha izpred ust ukradli, ne smatram več za svojega tovariša ali za svojo tovarišico in če bi bil moj lastni brat ali moja lastna sestra«. Mi še dostavljamo: Efialti in denuncijanti, roke proč od naših društev!

Napredek — nazaj! Naš »kolega« — »Slovenski učitelj«, zaveznik in pokorni sluga »Slovenčev«, vrlo napreduje. Z letošnjim letom začne izhajati le po enkrat na mesec, dočim je izhajal doslej po dvakrat. To je brez dvoma lep napredek — nazaj! Čestitamo!

»Slovenski list« je izdihnil svojo grešno dušo. Napredno naše učiteljstvo je s tem izgubilo enega izmed najhujših nasprotnikov in obrekljivcev. V zadnji številki je še izlil nekoliko žolča na nas, potem pa je izdihnil in umrl. R. i. p.!